

HOMILIE BIJ HERDENKING SJEF TEGELS 19 februari 2011, 7^e zondag A

Vijftig jaar geleden verkeerde ons dorp Vlodrop in rouw. Onze dorpsgemeenschap had moeten vernemen, dat de hier geboren en opgegroeide pater Sjef Tegels op zijn missiepost Basoko in Congo/Afrika was vermoord. Verslagenheid heerste alom. Men had hem zien opgroeien. Iedereen kende hem. Hier was hij geboren op 20 april 1923. Nog pas 10 jaar eerder was het dorp uitgelopen om Sjef als pas gewijde priester te begroeten.

Maar Sjef had al vroeg de dorpsgemeenschap verlaten om het kleinseminarie met gymnasium te volgen en daarna was hij aan de echte priesterstudie begonnen. Iedereen leefde mee en verheugde zich op de grote dag van zijn priesterwijding op 15 juli 1951. Een week later werd Sjef feestelijk aan de grens van ons dorp afgehaald en naar deze kerk begeleid. Hier heeft hij toen zijn plechtige eerste heilige mis gevierd en aan zovele Vlodroppenaren zijn eerste zegen gegeven. Iedereen was God dankbaar, dat God Sjef, 'inne jong vaan oos durp' tot het priesterschap had uitverkoren. Iedereen deelde in de vreugde.

Sjef had ervoor gekozen om missionaris te worden en daarom werd hij uitgezonden naar het voormalige Belgische Congo. Het was voor hem een volledig vreemde wereld. Het moet een groot avontuur voor hem geweest zijn van ongekende omvang. Bovendien waren de communicatiemogelijkheden zeer beperkt. Een brief naar huis en van thuis naar hem was weken onderweg. Maar hij was vervuld van een heilig missionair vuur. Hem klonken de woorden in de oren, waarmee Jezus zijn apostelen had uitgezonden, toen hijzelf ten hemel terugkeerde: 'Ga en verkondig de Blijde Boodschap aan alle volkeren en doopt hen.' Sjef was graag in de Congo en hij werkte er met veel plezier, zoals hij in zijn brieven liet blijken. Maar de tijd na de tweede wereldoorlog was ook de onrustige tijd van de dekolonisatie. Westerse overheersing werd niet meer geduld. Zoals Indie zich van Nederland losmaakte, zo wenste ook de Congo de banden met België te verbreken en op eigen benen te gaan staan. Maar vrijheid is geen vrede. Interne politieke spanningen brachten Congo in een burgeroorlog, waarbij iedere Europeaan, ook missionarissen, met de voorafgaande bezetters in verband werden gebracht. Het werd gevaarlijk voor hen. Op 14 februari 1961 werd de missiepost Basoko door opstandelingen overvallen. Om te verhinderen, dat zijn medebewoners in moeilijkheden zouden komen ging Sjef naar buiten om de opstandelingen te woord te staan. Kort daarop werd hij doodgeschoten. Enige dagen later bereikte het bericht van de moord op Sjef ons dorp. Vlodrop verkeerde in rouw.

Sjef was lid van de priesters van het heilig Hart. Hij was daarmee in het voetspoor getreden van de Franse priester Leo Dehon, die in 1878 te St. Quentin in Frankrijk deze congregatie stichtte. Leo Dehon spiegelde zich aan onze Heer Jezus. In de devotie van die tijd werd Jezus vaak vereerd als degene die zich met hart en ziel voor ons aan het kruis heeft opgeofferd. Ook wij kennen onze heilig Hartbeelden en onze heilig Hartdevoties. Leo Dehon stelde zijn congregatie tot doel Gods liefde te schenken en zich daarbij, zoals Jezus, met hart en ziel weg te cijferen, weg te schenken om zo iets terug te doen voor Gods liefde voor ons en eerherstel te brengen vanwege het ongeloof. Concreet hielden de leden van de congregatie zich bezig met onderwijs, jeugdzorg, parochiewerk, missie, maar altijd met een voorkeur voor de minst bedeeden op deze aarde. Hun hoofdwerk echter blijft de verspreiding van de geest van liefde en eerherstel onder priesters en gelovigen, om daarmee de grondslag te leggen voor de vernieuwing onze maatschappij: Leon beoogde, dat Christus' liefde de kans mag krijgen deze wereld om te vormen tot het Rijk Gods van vrede, liefde en gerechtigheid, waar God mag wonen in de harten van de mensen. Om met Leo Dehon

te spreken: "Alleen de liefde van het Hart van Jezus kan aan de wereld de liefde teruggeven, die zij verloren heeft. Alleen de liefde van het Hart van Jezus zal het hart kunnen terugwinnen van de verloren mensenmassa." Of om de apostel Paulus te citeren in de eerste lezing: "*Laat daarom niemand zijn heil zoeken alleen bij mensen. Want alles is het uwe, of het nu Paulus is of Apollos of Kefas, wereld, leven of dood, heden of toekomst, alles is van u, maar gij zijt van Christus en Christus is van God.*" Dit is de leerschool van pater Sjef Tegels geweest. Het betekende voor hem concreet: priester zijn met hart en ziel met de zelfgave die Jezus ons heeft voorgeleefd: met hart en ziel. Om zo mensen gelukkig te maken en hen weer bij God te brengen. Daarom vertrok hij van hier naar Congo. Daar aangekomen beschouwde hij deze voor hem vreemde mensen als zijn eigen broeders en zusters. Op alle beschikbare manieren getuigde hij tegenover hen, dat er een God is die van hen houdt en die de volle liefde van Zijn hart aan hen wil schenken. Zelfs zijn Zoon heeft God ons geschonken met zijn goddelijke boodschap, met zijn levensvoorbeeld, met zijn goddelijk hart dat klopt voor ieder mensenkind. Daartoe was Sjef dag en nacht in de weer en vaak onderweg.

Leo Dehon sprak regelmatig over 'offer en opoffering'. Het zijn vreemde woorden geworden. Wij moeten de betekenis opzoeken in de 'Dikke van Dalen'. Ons devies luidt daarentegen al snel: Zelfrealisatie, assertief zijn, Of: nu denk ik aan mijzelf. Het is nu goed geweest." Toch ontkomt geen mens eraan om deze levenshouding van wegcijferen na te streven, want zij is het tegendeel van het egoïsme, van de hebzucht, de rivaliteit, de jalousie, de wraak. Zich wegcijferen en opofferen maken een nieuw begin mogelijk. Het is het nieuwe begin, dat Jezus ons schetst in de belangrijkste preek, die Hij heeft gehouden, de Bergrede. In de afgelopen zondagen en in de komende zondagen wordt ons telkens een gedeelte voorgelezen en raken wij geboeid door de nieuwigheid van Jezus visie op de werkelijkheid. Het is een levenskunst, die Jezus ons daar voorhoudt. Het vereist durf om deze woorden te gaan beleven. Toch is het niet de durf die nodig is voor een dans op het slappe koord, maar het heeft met vertrouwen te maken. Het betekent eigen zekerheden durven loslaten om vrij te komen voor de opdracht van geloof en liefde. Het is het initiatief in je eigen leven uit handen durven te geven aan God en weten dat je zeker niet bedrogen wordt. Het is kwetsbaar durven te zijn, want liefde vraagt dat. De woorden uit de Bergrede van Jezus zijn zo heel concreet: Geen haat en wraak..... "maar als iemand u op de rechterwang slaat, keer hem dan ook de andere toe. En wees niet karig: Als iemand u vordert één mijl met hem te gaan, ga er twee met hem. Jazelfs: "Bemint uw vijanden en bidt voor wie u vervolgen, opdat gij kinderen moogt worden van uw Vader in de hemel, die immers de zon laat opgaan over slechten en goeden en het laat regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen."

Zo vaak heeft ook Sjef deze woorden gelezen en erover gemediteerd. Hij heeft nooit kunnen bevroeden wat zij eens concreet voor hem zouden gaan betekenen: op die bewuste 14e april 1961. Misschien zijn ze hem door het hoofd geschoten tijdens die laatste ogenblikken, toen hij zijn moordenaar in de ogen keek en daarna stervend op de grond lag. Het menselijke gezien bijna onredelijke werd van hem gevraagd. Het zou inderdaad onredelijk zijn geweest, ware het niet dat de Heer Jezus, hangend aan het kruis, ook omgeven door een joelende menigte, niet de woorden had uitgesproken: "Vader, vergeef het hun." Maar juist zo bood Jezus de mensengeschiedenis, die helaas een geschiedenis is van oorlog en doodslag, een alternatief voor de wraak. En sinds Jezus blijft er de uitnodiging tot dat bijna onhaalbaar ideaal klinken: "Hebt uw vijand lief den bid voor wie u vervolgen. Want als gij bemint die u beminnen, wat voor recht op loon hebt gij dan?"

Sjef heeft zich opgeofferd. Hij is de eerste martelaar van de paters scj in de Congo. Het martelarenboek vermeldt, dat in november 1964 nog 13 andere confraters van de congregatie Priesters van het H.Hart te Congo Sjef in de marteldood zijn gevolgd. Ze kozen ervoor te blijven, wetende welke gevaren dit zou meebrengen, maar zo maakten zij waar Priesters van het H.Hart te zijn, volgelingen van Leo Dehon. Met de marteldood heeft hun leven een tekenwaarde gekregen. De Bergrede van de Heer werd in waarheid beleefd. Amen.